

Tisztelt Alkotmánybíróság!
(a Fővárosi Törvényszék útján)

FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK 17.

FŐLAJSTROMSZÁM
KEZDŐIRATON:

Postán / Gyűjtőládába / Személyesen / E-mailen / Faxon

Érkezett: 2013 MÁJ 16.

PÉLDÁNY: IV:

MELLÉKLET: KOZTÚK:

FŐLAJSTROMSZÁM:
UTÓIRATON:

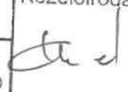
panaszos

Dr. Majtényi László (Dr. Majtényi László
Ügyvédi Iroda, 1224 Budapest, Lehel u.
14.) jogi képviselő útján előterjesztett

alkotmányjogi panasza

a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.656/2012/7.
számú (a Fővárosi Törvényszék
19.P.23.475/2011/4. számú ítéletet
helybenhagyó) ítélete megsemmisítése
iránt

Dr. Majtényi László
Ügyvédi Iroda
1224 Budapest, Lenel u.14.
Adószám: 18243675-3-43
Banksz.: 11711041-20912824

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	10 / 878-0 / 2013
Érkezett:	2013 JÚN 03.
Példány:	1+2
Melléklet:	2x4+1 db
Kezelőiroda:	

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott [redacted], meghatalmazott jogi képviselőnk, Dr. Majtényi László (Dr. Majtényi László Ügyvédi Iroda, 1224 Budapest, Lehel u. 14.) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztjük elő.

Kérjük a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Fővárosi Ítéltábla Pf.20.656/2012/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt, mivel az alaptörvény-ellenes, sérti az Alaptörvény IX. cikkének (1) bekezdésében biztosított véleménynyilvánítási szabadságunkat, valamint a minket megillető, a IX. cikk (2) bekezdésében garantált sajtószabadságot.

I.

Indítványunkban mindenekelőtt az indítványozói jogosultságunkat kell alátámasztanunk.

1. Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 27. §-a alapján terjesztjük elő, amely szerint alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdekében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés

a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és

b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

1.1. Az egyedi ügyben érintett szervezet vagyunk. Az alkotmányjogi panaszunkkal támadott ítélet olyan ügyben született, amelyben alperesként szerepeltünk. A per bennünket marasztaló jogerős ítélettel zárult. Ennélfogva alapjogsérelmünk személyes és közvetlen, tényleges és aktuális érintettségünk folytán következett be.

1.2. A támadott ítélet az ügy érdekében hozott döntés. A bíróság – a felperesek keresetének helyt adó elsőfokú ítélettel egyetértve – azt állapította meg, hogy jogsértést követtünk el. Az ítélet eltiltott bennünket a további jogsértéstől, elégtétel adására kötelezett bennünket, feljogosította a pernyertes

felpereseket, hogy a sajnálkozásunkat kifejező levelünk tartalmát nyilvánosságra hozzák. Az ítélet továbbá bennünket kötelezett a per költségeinek megfizetésére.

1.3. Az ítélet Alaptörvényben biztosított jogainkat – az indítványunk II. részében kifejtettek szerint – azáltal sérti, hogy megtiltja számunkra, hogy eljáró rendőrökről készített fényképeket tegyünk közzé, ha az azokon felismerhető rendőrök ehhez nem járultak hozzá, illetve az ilyen beszámolóinkat polgári jogi szankcióval sújtja. Álláspontunk szerint ezzel az ítélet az Alaptörvény IX. cikkének (1) bekezdésében biztosított véleménynyilvánítási szabadságunkat, valamint a minket megillető, a IX. cikk (2) bekezdésében garantált sajtószabadságot sérti, utóbbi jogsérelem ebben az esetben a VI. cikk (2) bekezdésében biztosított információszabadság alkotmányellenes korlátozását is magában foglalja.

1.4. Jogorvoslati lehetőségeinket kimerítettük. A Fővárosi Törvényszék első fokon 2012. január 19. napján hozott ítéletével szemben fellebbezést nyújtottunk be, amelyben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperesek keresetének elutasítását kértük. Jogorvoslati kérelmünk nyomán született meg 2013. február 7-én a Fővárosi Ítéltábla alkotmányjogi panaszunkkal támadott jogerős ítélete, amellyel szemben fellebbezésnek nincs helye.

1.5. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A támadott ítéletet 2013. március 18-án kézbesítették részünkre, tehát az alkotmányjogi panaszunk előterjesztésére a törvényi határidőn belül kerül sor.

2. Tájékoztatjuk az Alkotmánybíróságot, hogy a Pp. 270. § (2) bekezdése alapján a jelen alkotmányjogi panasszal támadott ítélet felülvizsgálatát kértük a Kúriától. A felülvizsgálati eljárásban a rendkívüli perorvoslat esélye minimális, ahhoz ugyanis a Kúriának a 1/2012. BKMPJE számú jogegységi határozatával ellentétes döntést, vagy újabb, a hivatkozottal ellentétes jogegységi határozatot kellene hoznia.

3. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Álláspontunk szerint e követelménynek alkotmányjogi panaszunk megfelel. Az alábbiakban kifejtett érvelésünk szerint ugyanis a vélemény- és sajtószabadsághoz való jogunk sérelmét a polgári bíróság Alaptörvénynek nem megfelelő jogértelmezése közvetlenül okozza. (E jogértelmezés a bíróságok állandó gyakorlatán alapul, amit immáron megerősít a Kúria 1/2012. BKMPJE számú jogegységi határozata is. Megjegyezzük, hogy az állandónak tekintett gyakorlattal részben ellentétesen foglalt állást a Pécsi Ítéltábla Pf.I.20.360/2011/6. számú döntésében.) Ha az Alkotmánybíróság panaszunknak helyt ad, az ítéletet megsemmisítő döntésével reparálja alapjogsérelmünket, és helyreállítja az alapjogok által garantált alkotmányos jogállapotot.

Ugyancsak igaz, hogy panaszunk alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel, mivel a rendőrök arcképmásának rögzítése és közzététele jogszerűségének megítélése alapvetően függ az alapjogok (véleményszabadság, sajtószabadság) és a polgári jogi személyiségi jogok (képmáshoz való jog) viszonyának értelmezésétől, ami mind az alkotmányjog-, mind a polgári jog-tudomány egyik sokat vitatott alapkérdése.

II.

Ezen előkérdések tisztázása után azt indokoljuk, hogy a kifogásolt ítélet miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel és miért sérti alapvető jogainkat.

1. Az ítélet szerint hírportálunk azzal, hogy a gyülekezési jog gyakorlása keretében megtartott politikai demonstráció biztosítását végző, szolgálatot teljesítő rendőröket is egyedileg felismerhető módon ábrázoló fényképeket tett közzé, megsértette a szolgálatot teljesítő rendőrök képmásuk védelméhez fűződő személyiségi jogát. Az ítélet eltiltott bennünket a további jogsértéstől és elégtétel adására kötelezett bennünket. Az ítélet azon az indokoláson alapult, hogy a felvételek elkészítéséhez és nyilvánosságra hozatalához az érintettek hozzájárulása lett volna szükség, amely hozzájárulást az érintett rendőrök nem adtak meg, ilyen körülmények között pedig a fényképek közzétételével a rendőrök képmáshoz fűződő jogával csak akkor nem éltünk volna vissza, ha a felvételen szereplő rendőrök közszereplőnek minősültek volna. Az ítélet - a Fővárosi Ítéltábla következetes gyakorlatára hivatkozva - megállapította, hogy "a kizárólag rendőri feladatot ellátó rendőrök nem minősülnek közszereplőnek, ezért esetükben a képmásuk rögzítéséhez és annak nyilvánosságra hozatalához külön engedélyükre van szükség." Az ítélet utalt az eljáró rendőr közfeladatot ellátó voltára, e minőséget azonban elhatárolta a közszereplői minőségtől. A bíróság az ítéletében kifejtette, hogy szerinte a közfeladatot ellátó rendőrök feladatvégzésének képmásuk közlésével való bemutatása nem feltétlenül része az információhoz jutásnak és a véleménynyilvánítás szabadságának. A felvételeken ugyanis "semmilyen olyan sajátos tevékenységet nem végeznek, amely az alperes által említett szabadságjogok megfelelő érvényesülésének gátját jelentené, ha képmásuk nem felismerhető. Esetükben kizárólag annak van jelentősége, hogy a helyszínen biztosítási feladatukat megfelelően végezték. A munkavégzésük kielégítő voltáról való tájékoztatásnak azonban nem szükségszerű része és feltétele a képmásuk egyidejű közlése." (Megjegyezzük, hogy ez az indokolás egyébként az információs szabadság téves felfogását tükrözi, mert az nem a jogsértő állam átláthatóságát, hanem általában az állam átláthatóságát garantálja.)

2. Az ítélet alapjogsértő voltának bemutatása előtt utalunk az Alkotmánybíróság – ez idő szerint hatályon kívül helyezett határozataiban megfogalmazott, ám meggyőződésünk szerint érvényes – megállapításaira, amelyek szerint a közhatalmat gyakorlókkal és a közszereplőkkel kapcsolatos véleménynyilvánítást tekintve a véleménynyilvánítás szabadsága tágabb, mint más személyeknél [elsősorban: 36/1994. (VI. 24.) AB határozat]; valamint miszerint a demokratikus államélet és közvélemény érdekében az állami tisztségviselők és más közszereplő politikusok alkotmányosan védett magánszférája másokénál szűkebb. [60/1994 (XII. 24.) AB határozat] Mindez értelemszerűen vonatkoztatható a közhatalom-gyakorlók és közszereplők képmása védelmének és a sajtó képmás közlésével történő véleménynyilvánítási szabadságának konfliktusára is.

Mindebből a polgári törvénykönyv a képmás védelmével kapcsolatos szabályában csupán a közszereplőket emeli ki a képmásvédelem főszabálya alól. A közszereplő fogalmát pedig mind az irányadó bírói gyakorlat, mind a hivatkozott jogegységi döntés, mind pedig a támadott ítélet szűken értelmezi. Ebből azonban alkotmányosan mindenképpen vitatható lenne azt a következtetést levonni, hogy a jogrendszer az e szűken értelmezett közszereplés esetén kívül – fenti alkotmánybírósági értelmezés ellenére – nem írja elő a közszereplők körén kívüli kör (közhatalom-gyakorlók, közfeladatot ellátók) véleménynyilvánítással szembeni, az átlagosnál nagyobb tűrési kötelezettségüket.

3. Az ítélet a következőképpen eredményezi alapvető jogaink sérelmét.

A perben a rendezvény biztosításában feladatot ellátó, így tehát közhatalmat gyakorló rendőrök érvényesítették személyiségi jogukat egy, a rendezvényről beszámoló internetes hírportál kiadójával, illetve szerkesztőségével szemben. Nem vitatjuk, hogy az adott rendezvényen rendőrként szolgálatot teljesítő természetes személyek rendelkeznek olyan személyiségi jogokkal, ideértve a képmás védelméhez való jogot is, amelyeknek a polgári jog nyújt védelmet más személyekkel, így akár az újságokkal, illetve a sajtó képviselőivel szemben is. A per alapját jelentő konkrét ügyben azonban az érintett rendőrök és a hírportál nem polgári jogi, hanem alapjogi jogviszonyban álltak egymással, amelyben a polgári jog által nyújtott védelem alkalmazása nem volt megalapozott, az végső soron alapjogaink sérelmét okozta. Ez a viszony ugyanis több olyan jellemzővel bír, amelyek következtében a polgári jogi személyiségvédelmi szabályok nem ugyanolyan módon lettek volna alkalmazandók, mint általában két, mellérendelt pozícióban lévő magánfél viszonyában. Mindenekelőtt figyelembe kell venni, hogy mi a rendezvényről beszámoló hírportálként több alapjogunkat, így a véleménynyilvánítás szabadságát és a sajtószabadságot gyakoroltuk, amit a közhatalom képviselője túrni köteles. Ez következik az alapjogoknak a közhatalom-gyakorlást korlátozó funkciójából, ami alapján azok a közhatalom passzivitását, be nem avatkozását követelik meg. Álláspontunk szerint a fénykép készítése és közlése a véleménynyilvánítás és a tájékoztatás nem verbális módja, amely az alkotmányos teória és gyakorlat szerint a verbális kifejezésmóddal azonos védelmet élvez. A véleményszabadság pedig kiterjed arra is, hogy annak alanya szabadon megválassza a kinyilvánítás módját, eszközeit; azok célszerűségét vagy szükségességét az állam nem mérlegelheti, hiszen azzal a véleményszabadság alanyi jogi jellegét vonná el. Ennek alapján mi is szabadon dönthettünk amellett, hogy fényképpel is illusztráljuk kifejtett véleményünket.

A rendezvényről az általunk mint sajtó által készített, a rendőröket is érintő beszámoló kifejezetten a közügyekről való tájékozódást és a közügyek vitathatóságát szolgálta, vagyis par excellence politikai beszédnek minősül. A közhatalom-gyakorlás nyilvánosság általi ellenőrzésének része, hogy tudósításainkhoz adott esetben a rendőrök felismerhető arcképmását is felhasználhassuk, hiszen a közhatalomnak az eljáró rendőr ad arcot. Ha a rendőrnek nincs arca, elvesz a közhatalom felelőssége és bizonytalanná válik személyes felelőssége. (Megjegyezzük, alkotmányos indokok is igazolhatják azt, hogy a rendvédelmi szerv tagja az arcát elfedő maszkot, kázmását, viseljen, de ez, miközben szabályozása bizonytalan, kivétel a főszabály alól.) Ez a közlés mint politikai beszéd is fokozott alkotmányos védelmet élvez. Ezen alapvető jogaink gyakorlásának korlátozását az érintett rendőrök alapvető jogai érvényesülésének igénye alapozhatta volna meg, alapvető jogaira azonban ezen kontextusban a rendőr *mint közhatalom-gyakorló, e minőségével kapcsolatos véleménynyilvánítással szemben* nem hivatkozhat, hiszen állami-közhatalmi szervek és személyek *e minőségükben* fogalmilag nem lehetnek alapjogok alanyai. (Ezt már az Alkotmánybíróság is megállapította, 3307/2012. (XI. 12.) AB végzésében.) A rendőrökről általunk készített képmás és annak felhasználása a rendőröket közhatalom-gyakorló minőségükben, az adott rendezvényen megvalósult közhatalom-gyakorlás tekintetében és kizárólag csak így érintette; nem érintette az emberi méltóság olyan magját, amely a közhatalom-gyakorló emberek esetében is értelemszerűen védelmet élvez. Tekintettel arra, hogy a rendőrképmás közzétételének tilalma korlátozza a véleménynyilvánítási és sajtószabadságot, a rendőr emberi méltóságának sérelmét mindig igazolni kell, az ilyen sérelem fennállása pedig csak esetről esetre dönthető el. (Ilyen lehet például a hivatása gyakorlása során megsérült rendőr szenvedésének bemutatása.) Ebben az ügyben azonban ilyen körülmény nem merül fel. A képmás

elkészítésével és közzétételével tehát nem léptünk ki annak a jogviszonynak a keretei közül, amelyben mi mint a vélemény- és sajtószabadság jogosultjai e jogunkat a közhatalom-gyakorlókkal mint alapjogi kötelezettekkel szemben gyakoroljuk. A képmáskészítéssel és nyilvánosságra hozatalával nem érintettük a rendőröket mint természetes személyeket, akik jogosultjai lehetnének a személyiségüket védő alapjogoknak. A bíróság azonban ezekre a tényezőkre nem volt megfelelően figyelemmel, az ítéletben a rendőrök mint természetes személyek számára nyújtott jogvédelmet. Az ítélet csak azt vette számításba, hogy a közszereplő természetes személyeknek a nyilvánosság tekintetében az átlagosnál nagyobb tűrés kötelezettségük van, amit a Ptk. azzal juttat kifejezésre, hogy képmásuk nyilvánosságra hozatalához nem követeli meg a hozzájárulásukat. A rendőrök azonban az ítélet alapjául szolgáló ügyben nem természetes személyként, hanem a közhatalom gyakorlójaként voltak érintettek. Ennélfogva álláspontunk szerint az, hogy az ítélet azzal érvel, hogy a rendőrök nem közszereplők, nem implicálja a polgári jogi képmásvédelem főszabályának (hozzájárulás megkövetelése) alkalmazását. A rendőrök számára nyújtott polgári jogi személyiségvédelemmel a bíróság egyúttal alkotmányos indok nélkül korlátozta a megjelölt alapjogainkat, így tehát a bennünket megillető vélemény- és sajtószabadság sérelmet szenvedett.

Utalunk arra, hogy a rendesbírói jogértelmezés alkotmánybíróági felülvizsgálatát megteremtő alkotmányjogi panasz intézményét, e speciális jogorvoslat létjogosultságát és elbírálásának alkotmánybíróságokhoz telepítését éppen az igazolja, hogy egyes ügyek nem dönthetők el kizárólag valamely szakjogág (polgári jog, büntetőjog, közigazgatási jog) szabályai és az adott szakjogág keretei közt kimunkált dogmatika alkalmazásával, hanem azok helyes eldöntése alkotmányjogi szempontok, alapjogi érvek bevonását is feltételezi. Az Alkotmánybíróság 3077/2012. (VII. 26.) AB végzésében foglaltakkal is összhangban megállapíthatjuk, hogy az alkotmányjogi panasztól kifejezetten azokban az ügyekben remélhető jogorvoslat, amelyek az egyes szakjogágak dogmatikai keretein túlmutató, alkotmányjogi kérdéseket vetnek fel. Ebből egyenesen következik, hogy egy a polgári jog szabályainak, elméleti megállapításainak teljesen megfelelő, hibátlan jogértelmezés még nem feltétlen eredményez alapjogkonform ítéletet.

3. Mindehhez hozzátesszük, hogy Európában általános a rendőr ábrázolhatósága, mindenesetre legjobb tudomásunk szerint nincs olyan európai demokrácia, amelyben az intézkedő rendőr arcását ne lehetne a sajtóban közzétenni.

Felhívjuk az Alkotmánybíróság figyelmét arra, hogy a magyar jogrendszer más helyen tekintettel van arra, hogy a közhatalom-gyakorló személyek e minőségükben nem hivatkozhatnak képmáshoz való joguk védelmére, az őket ábrázoló felvétel elkészítésének nem feltétele a hozzájárulásuk. A Polgári perrendtartás például úgy rendelkezik, hogy a nyilvános tárgyaláson megjelentekről csak kifejezett hozzájárulásuk esetén készíthető felvétel, ám ez nem vonatkozik a bíróság tagjaira, a jegyzőkönyvvezetőre, az ügyészre, valamint az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó, e feladatkörében eljáró személyre, akiről hozzájárulása nélkül is készíthető felvétel (Pp. 134/A. §). Nem igazolható a nyilvánosság jogainak olyan elosztása, amely a tárgyalóteremben adott esetben tanúvallomást tevő rendőr képmását hozzájárulása hiányában szabadon engedi közzétenni, de a közterületen intézkedő rendőrt „személyiségi jogaira” tekintettel védelemben részesíti.

Álláspontunk szerint abból a körülményből, hogy az eljáró rendőrrel felvétel készítéséről és közzétételéről a Pp.-ben találhatóhoz hasonló kifejezett szabályhoz hasonló nem rendelkezik explicit módon, tévedés azt a következtetést levonni, hogy ebben az esetben magánemberként áll a Polgári törvénykönyv magánéletvédelmi szabályainak védelme alatt, mégpedig, tekintet nélkül a kérdés alkotmányjogi aspektusára.

A közfeladatot ellátó személyekről készült, személyes adatokat tartalmazó, őket e tevékenységükkel összefüggésben ábrázoló felvételekre alkalmazandó az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény azon szabálya, amely a közfeladat ellátásával összefüggő személyes adataikat közérdekből nyilvános adatoknak minősíti, tehát amelyek felett a képen szereplők nem gyakorolnak információs önrendelkezési jogot. [26. § (2) bekezdés]

4. Bár a rendőrök azonosító száma a rendőr felettesei (és nem a nyilvánosság) számára alkalmas az érintettek azonosítására és ezáltal esetleges felelősségük megállapítására, hangsúlyozzuk, hogy a véleménynyilvánításunk nem az egyéni felelősségre vonás lehetővé tételét szolgálja, a vélemény szabadság elsődleges funkciója nem a rendőr azonosíthatósága, így az, hogy a rendőr az arcán kívül más módon is azonosítható (a rendőri szervezet számára), irreleváns a szabadságjogunk gyakorlása szempontjából. Indítványunk tehát más jogi kérdésre irányul, mint amit a 54/2000.(XII.18.) AB határozat indokolása érintett

Budapest, 2013. május 14.

A panaszos képviselőjében:

Dr. Majtényi László
Ügyvédi Iroda
1224 Budapest, Lehel u.14.
Adószám: 18243675-3-43
Banksz.: 11711041-20912824

Dr. Majtényi László

Mellékletek:

- meghatalmazások
- előzmény ítéletek
- nyilatkozat az ítélet nyilvánosságáról